

Wstęp

„Wzór” można najogólniej zdefiniować jako wynik twórczej działalności ludzkiej mającej na celu ukształtowanie zewnętrznego wyglądu przedmiotów wytwarzanych w sposób przemysłowy lub rzemieślniczy, tj. produktów. Wzorem jest więc i kształt pojazdu, wazonu czy narzędzia, i dekoracja tkaniny czy kombinacja kolorystyczna ozdabiająca talerz lub ochraniacz roweru. Wzór może również dotyczyć szaty graficznej określonego projektu, np. plakatu czy strony internetowej, oraz oznaczać koncepcje odrębnych przestrzeni, jak zespoły urbanistyczne, placówki handlowe, miejsce wypoczynku. Generalizując, można stwierdzić, że w życiu codziennym otaczają nas wzory, a każda dziedzina ludzkiej aktywności stanowi potencjalną dziedzinę wzornictwa przemysłowego.

Reżim prawny wzoru wspólnotowego, uregulowany przez Rozp., dołączył do polskiego systemu prawnego z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i stał się niemałym wyzwaniem dla organów stosujących bezpośrednio prawo unijne – m.in. ze względu na to, iż, po pierwsze, wprowadzono nową konstrukcję chronionego wzoru wspólnotowego, odzwierciedlającą szczególne sprzężenie między nowo uchwalonymi przesłankami ochrony wzoru (tj. nowością oraz indywidualnym charakterem) a jej zakresem. Po drugie, ustanowiono dwie kategorie wzorów wspólnotowych – zarejestrowane oraz niezarejestrowane. Po trzecie, utworzone zostały krajowe sądy ds. wzorów wspólnotowych, właściwe dla rozpoznawania spraw dotyczących nieważności oraz naruszenia wzorów wspólnotowych, a tę funkcję pełni w Polsce XXII Wydział Sądu Okręgowego w Warszawie działający pod nazwą Sądu Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych. Ponadto stosowanie przepisów unijnych, zawierających wiele instytucji prawnych wywodzących się z różnych zagranicznych systemów odległych od polskiego – zwłaszcza anglosaskiego – wymaga odpowiedniej wykładni w duchu unijnych założeń.

Na skutek transpozycji przepisów Dyrektywy do krajowej legislacji w materii wzorów przemysłowych obowiązująca obecnie polska ustawa PrWP implementowała unijne standardy ochronne i posługuje się niemal identyczną siatką pojęć co przepisy Rozp. Wykładnia pojęć wspólnotowych zawartych w treści Rozp. staje się miarodajnym punktem odniesienia dla organów stosujących polskie prawo krajowe, które w praktyce muszą wyjaśnić te same zagadnienia prawne. W tym kontekście wypada poczynić uwagę terminologiczną, nie-

zbędną do zachowania przejrzystości niniejszej pracy. W polskiej ustawie, podobnie jak w Rozp., zdefiniowano pojęcie wzoru jako postać całości lub części produktu (wytworu według PrWP) nadaną w szczególności przez cechy linii, konturów, kształtu, kolorystyki, tekstury itd. Dodany przez ustawę polską przymiotnik „przemysłowy” można uznać za swoiste *superfluum*, bowiem normatywna konstrukcja wzoru nawiązuje wprost do pojęcia produktu (wytworu), który został określony jako każdy przedmiot przemysłowy lub rękodzielniczy. Z tego powodu posługiwanie się w niniejszej pracy pojęciem wzoru można odnieść w całości do rodzimej konstrukcji wzoru przemysłowego.

W świetle powyższego uznałam za pożyteczne podjęcie wysiłku badawczego w celu dokonania wykładni zasadniczych pojęć, które stanowią sedno sporów dotyczących naruszenia oraz nieważności wzorów wspólnotowych. Praca została skonstruowana tak, aby odpowiedzieć na dwa podstawowe pytania: w jakich warunkach dana postać produktu mieści się w normatywnej konstrukcji wzoru wspólnotowego i korzysta z ochrony jako wspólnotowy wzór (zarejestrowany lub niezarejestrowany) oraz jaki jest zakres cech wzoru objętych wyłączeniem prawnym. To ostatnie pytanie oznacza w istocie określenie tzw. przedmiotowego zakresu ochrony wynikającego z prawa ze wzoru wspólnotowego. Przenosząc wszystko na grunt naruszenia, pytanie można przeformułować i uczynić przedmiotem analizy sytuację, gdy inny wzór narusza wyżej wymieniony zakres ochrony, przyznawany chronionemu wzorowi wspólnotowemu przez normy prawne zawarte w art. 10 Rozp. Ten przepis stanowi, że: „zakres ochrony przyznany na zasadach wzoru wspólnotowego obejmuje każdy wzór, który nie wywołuje u poinformowanego użytkownika innego ogólnego wrażenia (ust. 1). Dla określenia zakresu ochrony należy wziąć pod uwagę stopień swobody twórcy przy opracowywaniu wzoru (ust. 2)”. Powyższe zagadnienia mieszczą się w pierwszym etapie badania naruszenia prawa ochronnego ze wzoru wspólnotowego i tworzą główny przedmiot badań prezentowanej pracy. Poza zakresem pracy pozostaje drugi etap badania naruszenia prawa z chronionego wzoru wspólnotowego – czyli kwestia, w jakich warunkach posługiwanie się cudzą postacią wzoru, co bezsprzecznie stanowi ingerencję w przedmiotowy zakres ochrony wzoru, jest bezprawnym użyciem chronionego wzoru w rozumieniu art. 19 Rozp. Praca nie dotyczy również wachlarza roszczeń przysługujących uprawnionemu w przypadku naruszenia prawa z chronionego wzoru.

Praca składa się z sześciu rozdziałów, które przebiegają według dwuczęściowej struktury zapowiedzianej w samym tytule. Pierwsze dwa rozdziały poświęcono konstrukcji wzoru wspólnotowego. Zważywszy na to, że ustala ją instytucja osadzona w określonych ramach historycznych, konieczne wydaje się poczynienie pewnych rozważań historyczno-porównawczych, które przedstawią dynamikę wyodrębniania na szczeblu krajowym szczególnych regulacji prawnych dla wzorów oraz dalszą potrzebę ich ujednolicenia przez wdrażanie

nowej regulacji unijnej. Kolejne trzy rozdziały koncentrują się natomiast ściśle wokół określenia przedmiotowego zakresu ochrony wzoru wspólnotowego od strony negatywnej oraz pozytywnej. Główny wątek rozważań zmierza ku sformułowaniu, na podstawie wskazówek zaczerpniętych z praktyki orzeczniczej, zarysu testu porównawczego wzorów, określonego w pracy jako test „odmiennego ogólnego wrażenia”. W ostatnim zaś rozdziale poruszono zagadnienie wzoru powstałego z kopiowania dotyczące wzoru niezarejestrowanego, które realizuje funkcję uzupełnienia otwierającego pole do podjęcia dyskusji na temat specyfiki tego reżimu prawnego.

Prezentowana publikacja stanowi zmodyfikowaną wersję rozprawy doktorskiej obronionej w maju 2010 r. przed Radą Instytutu Prawa Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyrazy podziękowania składam promotorowi, prof. dr hab. *Maciejowi Kalińskiemu*, za opiekę naukową i mobilizujące wsparcie. Serdeczne podziękowania pragnę również złożyć recenzentom: prof. dr hab. *Krystynie Szczepanowskiej-Kozłowskiej* za wnikliwe i inspirujące komentarze oraz prof. dr hab. *Ewie Nowińskiej* za życzliwe i cenne uwagi.

Osobne miejsce pragnę zachować dla śp. prof. dr hab. *Tomasza Dybowskiego* za swoje bezgraniczne poświęcenie na pierwszych etapach przygotowania tej pracy.

Na końcu chciałabym podziękować moim licznym polskim przyjaciołom, których nie sposób tutaj wymienić z imienia, za wsparcie i zaufanie okazane w ważnych momentach życiowych.

Warszawa, czerwiec 2012 r.

Lavinia Brâncuși